

Sygn. akt *VI RCa 55/14*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Schubert

Sędziowie: SO Zofia Rutkowska

SR del. do SO Jolanta Litwinowicz (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Niedzielska

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2014 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. B., P. B. i J. B.**

przeciwko **B. B. (1)**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku

z dnia 27 listopada 2013 roku

sygn. akt III RC 120/13

I. Apelację oddala.

II. Koszty procesu stron za instancję odwoławczą wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 55/14

UZASADNIENIE

Powodowie T. B., P. B. i J. B. w pozwie przeciwko B. B. (1), złożonym w dniu 27 marca 2013r., wnieśli o rozszerzenie obowiązku alimentacyjnego przez zapewnienie im miejsca zamieszkania w lokalu położonym w G. przy Al. (...), poczynając od 20 kwietnia 2012r. oraz o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wywodzili, że obowiązkiem rodziców wobec dzieci, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie jest zapewnienie im miejsca zamieszkania. Obowiązek ten istnieje bez względu na finansowe zobowiązania alimentacyjne. W 2009r. Sąd orzekł rozwód pomiędzy J. B. a B. B. (1). Dzieci stron nadal uczą się, zaś J. B. prowadzi dom i od dłuższego czasu jest osobą bezrobotną. Jedynym cyklicznym dochodem rodziny są zasądzone od pozwanego alimenty. Powodowie mieszkają w lokalu przydzielonym rodzinie, jako kwatera dla rodziny żołnierza zawodowego. Wkrótce po rozwodzie pozwany wraz z drugą żoną, w tajemnicy przed powodami wykupili przedmiotowe mieszkanie za 5% jego wartości rynkowej i stali się jego właścicielami. Od tamtej pory próbują usunąć powodów z lokalu. Były to działania

bezprawne polegające na awanturach, nękanii i pogrózkach, pozbawieniu energii elektrycznej, gazu, demontażu piecyka gazowego, a nawet wyłamaniu drzwi wejściowych w środku zimy i ich zabraniu.

Pozwany próbuje też pozbyć się byłej rodziny dążąc do sądowej eksmisji i do tej pory wydane zostały dwa rozstrzygnięcia oddalające żądanie usunięcia powodów.

Od 20 kwietnia 2012r., po podziale majątku pozwany czuje się zwolniony od obowiązku alimentacyjnego zapewnienia domu swoim dzieciom i byłej żonie, dlatego powodowie zmuszeni są wystąpić do sądu. Pozwany zaś domagając się zwrotu mieszkania, nie zamierza w nim zamieszkać, a jedynie sprzedać bądź wynająć. W zakresie obowiązku alimentacyjnego jest zapewnienie powodom przez pozwanego miejsca zamieszkania, ponieważ ma on taką możliwość, przez współwłasność mieszkania w którym zamieszkują powodowie. Dążenie w tej sytuacji do eksmisji jest złamaniem prawa, ucieczką od podstawowych obowiązków alimentacyjnych ojca, a nadto narusza zasady współżycia społecznego. Kwota alimentów otrzymywana przez powodów od pozwanego nie pokrywa wszystkich wydatków na utrzymanie rodziny i naukę. W przypadku nie uwzględnienia powództwa o zapewnienie i utrzymanie mieszkania na Al. (...) w G., J. B. wniosła o podwyższenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie sygn. akt VIRC 381/08 z kwoty 200zł do kwoty 1100zł miesięcznie, płatne z góry do dnia 10 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat poczynając od dnia 20 kwietnia 2012r. Chcąc zapewnić mieszkanie dzieciom i sobie musi dysponować żadaną kwotą. Pozwany egzekwuje bowiem od niej wszelkie opłaty i roszczenia finansowe, co daje łączną kwotę 962,25zł.

Pozwany B. B. (1) wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazał, że powodowie wnoszą o rozszerzenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego o prawo do zamieszkania w lokalu, który w wyniku podziału majątku wspólnego po rozwodzie przyznany został pozwanemu, z obowiązkiem spłaty w kwocie 68.631zł na rzecz powódki J. B.. W wyniku wspomnianego podziału J. B. otrzymała również garaż o wartości 18.000 zł oraz nieruchomości gruntową w M. wartości 115.000zł. Spłata w kwocie 48.659,50zł została przelana na konto powódki, a pozostałą kwotę przelano na konto depozytowe Sądu Rejonowego w Giżycku z uwagi na zabezpieczenie roszczeń pozwanego przez Sąd Rejonowy w Giżycku w sprawie IC 396/12, względem powodów z tytułu niespłaconych przez powodów należności za zajmowane przez nich mieszkanie. Powodowie mieszkają w lokalu stanowiącym własność pozwanego i jego żony B. B. (2), którzy na spłatę z tytułu podziału majątku zaciągnęli kredyt w kwocie 110.048zł. Pozwany uiszcza opłaty miesięczne za zajmowane przez powodów mieszkanie w kwocie 522zł. Powodowie uważają, że pozwany winien ponosić nie tylko koszty utrzymania lokalu, ale również opłaty za media. Pozwany i jego żona wystąpili do Sądu o zapłatę i eksmisję. Sprawa nie jest prawomocnie rozstrzygnięta, a Sąd pierwszej instancji podzielił racje właścicieli mieszkania.

Pozwany podniósł, że płaci powodom alimenty w łącznej kwocie 1450zł miesięcznie. Nadto ponosi koszty utrzymania wynajętego domu – 1421zł, spłaca raty z tytułu zakupu mieszkania -183zł miesięcznie. Łączne miesięczne wydatki sięgają kwoty ponad 4500zł bez kosztów wyżywienia i ubrania rodziny. Wydatki te udawało się pozwanemu pokrywać tylko dzięki dochodom żony, która jednak od maja 2013r. pobiera zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 794,20zł i poszukuje pracy. W tej sytuacji może dojść do tego, że nie będzie możliwe utrzymanie obecnej rodziny.

Sąd Rejonowy w Giżycku wyrokiem z dnia 27 listopada 2013r. powództwo o podwyższenie alimentów od pozwanego na rzecz powodów oddalił. Ponadto koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie zniósł.

Sąd ten ustalił, że:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 21 listopada 2008r. w sprawie sygn. akt VI RC 381/08 zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 marca 2009r. w sprawie sygn. akt IACa 61/09 orzeczono rozwód pomiędzy J. B. i B. B. (1) z winy B. B. (1). Zasądzono też alimenty od pozwanego na rzecz byłej żony w kwocie 200 zł miesięcznie oraz na rzecz małoletniej jeszcze wtedy córki P. w kwocie 750 zł. Miejsce pobytu małoletniego T. J. ustalono przy ojcu, a w związku z tym zasądzono alimenty na jego rzecz od matki w kwocie 100zł. W związku ze zmianą miejsca pobytu małoletniego T. B., Sąd Rejonowy w Giżycku wyrokiem z dnia 5 marca 2010r. w sprawie sygn.

akt IIIRC 6/10 zasądził od B. B. (1) na rzecz T. B. alimenty w kwocie 500zł miesięcznie. B. B. (1) jest więc zobowiązany do płacenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz byłej żony i dzieci ze związku z nią, w łącznej kwocie 1450zł. W czasie, gdy zasądzano alimenty powodowie zamieszkiwali w G., w mieszkaniu przy ul. (...), które przyznane zostało rodzinie tworzonej przez B. i J. B., jako kwatery stała żołnierza zawodowego. W dniu 23 września 2010r. małżonkowie B. i B. B. (2) (druga żona pozwanego) nabyli od W. A. M. w O. własność lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...).

Prawomocnym postanowieniem z dnia 12 grudnia 2011r. w sprawie sygn. akt INs 581/09 Sąd Rejonowy w Giżycku dokonał podziału majątku wspólnego rozwiedzionych małżonków B., przyznając B. B. (1) działkę o powierzchni 0,4295 ha położoną w M. o wartości 115.100zł, samochód osobowy wartości 20.000 zł, prawo do kwatery stałej numer 7 położonej w G. przy ul. (...) przydzielonej decyzją Dyrektora Oddziału Rejonowego WAM w O. z dnia 14 września 2000r. wartości 137.064 zł, natomiast J. B. działkę o powierzchni 0,4295 ha położoną w M. o wartości 115.100 zł, nieruchomość zabudowaną garażem, położoną w G., wartości 18.000 zł, zasądził od byłego męża na jej rzecz tytułem dopłaty i rozliczenia nakładów kwotę 68.631,83 zł płatną w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia.

J. B. jest osobą bezrobotną, ostatnio pracowała w sierpniu 2012r. w księgarni. Poszukuje pracy. Z tytułu wynajęcia garażu otrzymuje miesięcznie kwotę 100zł miesięcznie. Nie zawarła nowego związku małżeńskiego, mieszka z dorosłymi dziećmi. P. B. jest studentką (...) Wydziału Nauk Społecznych, kierunek praca socjalna. T. B. jest uczniem II klasy Liceum Ogólnokształcącego. Po raz kolejny powtarza II klasę.

B. B. (1) w 2012r. osiągnął dochód w kwocie 44.999,30zł. Aktualnie otrzymuje emeryturę wojskową w kwocie 2.950,04 zł. Jego żona B. B. (2) jest osobą bezrobotną i otrzymywała zasiłek dla bezrobotnych, jednak aktualnie jest pozbawiona tego świadczenia. Otrzymuje alimenty na córkę w kwocie 400 zł oraz wspólnie z mężem wychowuje ich trzyletnią córkę. B. B. (1) od dłuższego czasu uiszczal miesięcznie do Wspólnoty Mieszkaniowej budynku nr (...) przy Al. (...) w G. kwotę 522zł a od 1 sierpnia 2013r. kwotę 573,31zł tytułem kosztów utrzymania lokalu zajmowanego przez powodów. Do 30 czerwca 2013r. B. B. (1) zamieszkiwał z żoną, córką i pasierbicą w wynajętym domu przy ul. (...) w G., którego utrzymanie kosztowało go około 1400zł miesięcznie. Aktualnie mieszka w wynajętym mieszkaniu. Odstępne wynosi 700zł, zaś czynsz 496,50zł. W sumie koszt zamieszkiwania rodziny, to kwota około 1400zł miesięcznie.

Przed Sądem Rejonowym w Giżycku toczy się sprawa z powództwa B. B. (2) i B. B. (1) przeciwko J. B., P. B. i T. B. o eksmisję i zapłatę w związku z lokalem przy Al. (...) w G.. Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2012r. w sprawie IC 396/12 Sąd orzekł eksmisję z mieszkania i zapłatę solidarnie kwoty 12.388,05zł, jednak Sąd Okręgowy w Olsztynie uchylił wspomniany wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Sprawa rozpoznawana jest pod sygnaturą akt IC 309/13.

Sąd Rejonowy przypomniał, że obowiązek alimentacyjny byłych małżonków w przypadku orzeczenia rozwodu z winy jednego z nich określa art. 60 § 2 k.r.o., natomiast obowiązek alimentacyjny rodziców względem dzieci niezdolnych do samodzielnego utrzymania określają przepisy art. 133§1 k.r.o. i art. 135 § 1 i 2 k.r.o.

Powodowie domagają się „rozszerzenia obowiązku alimentacyjnego o zapewnienie miejsca zamieszkania w lokalu przy Al. (...) w G. oraz jego utrzymania od dnia 20 kwietnia 2012r.”. Żądanie to, jak zauważył Sąd Rejonowy, należało zakwalifikować, jako żądanie podwyższenia alimentów. Istotnie obowiązkiem rodziców wobec dzieci, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie jest zapewnienie im miejsca zamieszkania. Obowiązek ten nie funkcjonuje jednak wbrew twierdzeniom powodów równoległe do finansowych zobowiązań alimentacyjnych, a może być jedną z form świadczeń alimentacyjnych. Dostarczanie alimentów może bowiem nastąpić w drodze zapłaty określonej kwoty pieniędzy z reguły raz w miesiącu (a wtedy koszt utrzymania mieszkania wpływa na ukształtowanie wysokości tych świadczeń) lub w naturze, w szczególności w formie osobistych starań o osobę uprawnionego, czy też poprzez zapewnienie mu mieszkania.

Przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie przewidują możliwości rozstrzygnięcia w sposób wnioskowany przez powodów, zwłaszcza, że wymieniony w pozwie lokal nie stanowi wyłącznie własności zobowiązanego do alimentów.

Dostarczanie alimentów może wprawdzie nastąpić w naturze, w szczególności w formie przyjęcia uprawnionego do mieszkania, dotyczy to jednak świadczeń wykonywanych dobrowolnie.

Przyznać należy słuszość twierdzeniom powodów, że jednym z elementów wypełniania obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dzieci, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie jest zapewnienie im miejsca zamieszkania. W przypadku pozwanego obowiązek ten wypełniany może być jednak jedynie w formie pieniężnej.

Nadto Sąd Rejonowy zauważył, że niezaspokojone potrzeby uprawnionego z czasu przed wniesieniem powództwa o podwyższenie alimentów sąd uwzględnia zasądzając odpowiednią sumę pieniężną. W uzasadnionych wypadkach sąd może rozłożyć zasądzone świadczenie na raty – art. 137 § 2 k.r.o. Alimenty przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb bieżących. Domaganie się ich za okres poprzedzający wytoczenie powództwa dopuszczalne jest jedynie w przypadku wykazania przez uprawnionego, że jego usprawiedliwione potrzeby związane z utrzymaniem nie zostały za ten okres zaspokojone albo zostały zaspokojone dzięki zaciągniętym zobowiązaniom względem osoby trzeciej. Powyższa zasada obowiązuje również przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych na podstawie art. 60 k.r.o. (wyrok SN z dnia 8 czerwca 1976 r., III CRN 88/76, OSNCP 1977, nr 2, poz. 33).

Zdaniem Sądu Rejonowego przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy co do alternatywnego żądania J. B. podwyższenia świadczeń na jej rzecz do kwoty 1100zł miesięcznie, stwierdzić należy, że alimenty zasądzono od pozwanego na rzecz byłej żony już w wyroku rozwodowym, ustalając, że w związku z rozwodem jej sytuacja materialna uległa znacznemu pogorszeniu. Sąd Okręgowy uznał, że B. B. (1) winien przyczyniać się do ponoszenia połowy wynikających z utrzymania mieszkania kosztów, które to stanowią usprawiedliwioną potrzebę uprawnionej . Powódka zatem już na początku 2009r. wiedziała, że powinna uiszczać połowę opłat za mieszkanie. Czyniła to zresztą do czasu, kiedy uzyskiwała wynagrodzenie.

J. B. w dacie rozvodu pracowała i otrzymywała wynagrodzenie w kwocie 900zł . Strony były jeszcze wtedy przed podziałem majątku i J. B. posiadała uprawnienie do zajmowania lokalu na podstawie przydziału kwatery dla pozwanego, jako jego małżonka. Utrata tego prawa nastąpiła na skutek podziału majątku i przyznania prawa do kwatery B. B. (1). J. B. jednak również nie pozostała bez majątku, ponieważ w wyniku podziału stała się właścicielką dwóch nieruchomości i przyznano jej od pozwanego spłatę.

Sąd Rejonowy ustalił także, że J. B. pracowała w okresie od maja do połowy czerwca 2013r. tj. otwierała i zamykała lokal w restauracji (...) w G., obsługiwała klientów, zajmowała się kasą. Świadek W. K. widział powódkę w takich sytuacjach 5-6 razy. Jeśli zaś chodzi o wysokość należności otrzymywanej przez J. B. z tytułu wynajmu garażu to z umowy zawartej z najemcą M. R. wynika, że należność ta wynosi miesięcznie 100zł. Twierdzenia strony pozwanej, że powódka uzyskuje wyższe należności z tego tytułu nie zostały ocenione przez Sąd jako wiarygodne.

Zdaniem Sądu Rejonowego J. B. domaga się od pozwanego podwyższenia alimentów zasądzonych kwotowo w związku z żądaniem byłego męża i jego nowej żony zapłaty z tytułu bezumownego zajmowania lokalu oraz zwrotu poniesionych opłat eksploatacyjnych. Bezspornym jest, że J. B. prócz opłat za energię elektryczną i gaz nie uiszcza opłat za mieszkanie pozwanego i jego żony, w którym przebywa z dziećmi.

W jakiej wysokości opłaty te czynił pozwany jest przedmiotem rozpoznania w sprawie toczącej się w Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Giżycku o sygn. akt IC 309/13. Nie wiadomo jeszcze, czy Sąd ten orzeknie eksmisję, w jakiej wysokości i czy w ogóle należności z tytułu zajmowania lokalu oraz poniesionych opłat, od powodów na rzecz pozwanego zasądzi.

Podwyższenie alimentów oparte jedynie na wytoczonym przez pozwanego roszczeniu cywilnym, dodatkowo za okres znacznie poprzedzający wniesienie pozwu jest zdaniem Sądu Rejonowego aktualnie przedwczesne. Niemożliwe jest w ocenie Sądu ustalenie zakresu świadczeń pieniężnych.

J. B. nie zamierza wyprowadzić się z mieszkania dobrowolnie. Wskazywany przez nią koszt wynajmu mieszkania nie może być brany pod uwagę, jako zdarzenie ewentualnie przyszłe. Nadto powódka nie uiszcza opłat eksploatacyjnych,

za mieszkanie w którym z dziećmi przebywa, a które wynoszą około 600zł miesięcznie. Czyni to pozwany, prawdopodobnie po to by nie doprowadzać do zaległości na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej Al. (...).

Podwyższenie alimentów w tej sytuacji zdaniem Sądu Rejonowego jest przedwczesne i może spowodować zachwianie równowagi w poziomie życia byłych małżonków. Pamiętać bowiem należy, że choć B. B. (1) ponosi winę za rozpad małżeństwa, to ma na utrzymaniu nową rodzinę, której interesy również chroni prawo rodzinne. Zdaniem Sądu Rejonowego brak jest dowodów na to, że pozwany otrzymuje dochody z innych źródeł niż emerytura, której prawie 50 % pochłaniają zobowiązania alimentacyjne na rzecz powodów.

Z tych przyczyn Sąd Rejonowy powództwo oddalił a o kosztach rozstrzygnął w myśl art.100 k.p.c.

Od tego wyroku apelację wywiedli powodowie. Domagali się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez „uznanie powództwa w całości”, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazane sprawy do ponownego rozpoznania. Zdaniem powodów Sąd Rejonowy błędnie ocenił stan faktyczny i prawny. Niewątpliwie na rodzicach spoczywa obowiązek utrzymania swoich dzieci i dostarczenia im źródła utrzymania w sytuacji gdy zdobywają wykształcenie i nie mogą samodzielnie się utrzymywać. Obecna sytuacja powodów jest niezmiernie trudna, szczególnie zdaniem powodów ekonomicznie uzasadniona jest pomoc pozwanego, który posiada stały dochód w postaci emerytury wojskowej i jednocześnie utrzymuje się z innych źródeł finansowania tzn. handlu samochodami sprowadzanymi z N. i jako kierowca na trasach międzynarodowych. Zdaniem powodów obowiązek zapewnienia miejsca zamieszkania spoczywa na pozwanym ponieważ otrzymał on kwaterę jako żołnierz zawodowy mający rodzinę, gdyby nie miał rodziny nie otrzymałby on tak dużego mieszkania. Zakup tego lokalu został przeprowadzony z pominięciem powodów. Pozwany powinien wspomagać i wspierać swoje dzieci w możliwości dokończenia nauki a nie pozbawiać miejsca zamieszkania i wyrzucać z domu. Przyjmując, że pozwany egzekwuje miesięcznie kwotę 962,25zł zasadnym jest, zdaniem powódki J. B., podwyższenie ustalonego obowiązku alimentacyjnego co najmniej do tej kwoty ponieważ stanowi to źródło przychodu pozwanego. Pozwany pracuje mimo, że nie wykazuje dochodu. Tylko z zestawienia rzeczywistych wydatków pozwanego wynika, że faktyczne koszty comiesięczne przekraczają znacznie kwotę 6000zł co sugeruje, że pozwany dysponuje dodatkowym źródłem dochodu, którego nie ujawnił. Prawdopodobnie pozwany ma zatem dodatkowe zarobki. Ponadto zdaniem powódki błędna jest argumentacja Sądu Rejonowego, iż obowiązek zapewnienia mieszkania stronie powodowej nie funkcjonuje równoległe do finansowych zobowiązań alimentacyjnych ponieważ współwłasność z osobą obcą przedmiotowego lokalu mieszkalnego nastąpiła skutkiem naruszenia prawa, co stwierdził w uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy w Olsztynie sygn. akt IX Ca 309/13, ponadto Sąd Okręgowy w Olsztynie w sprawie sygn.akt IXCa 93/11 stwierdził, że jednym z elementów wypełniania obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dzieci, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie jest zapewnienie im miejsca zamieszkania i że obowiązek ten niezależnie od obowiązku zapłaty alimentów na rzecz P. B.ciąży także na B. B. (1).

Pozwany złożył odpowiedź na apelację, w której domagał się oddalenia apelacji i zasądzenia zwrotu kosztów procesu. Zdaniem pozwanego Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, prawidłowo zastosował i należycie uzasadnił podstawy prawne swojego rozstrzygnięcia. Zdaniem pozwanego argumenty zawarte w apelacji są polemiką ze stanowiskiem Sądu i to przy użyciu wykluczających się argumentów. Powódka raz twierdzi, że pozwany pracuje więcej a raz, że za mało. Tymczasem pozwany wskazał, że okresowo korzysta z pomocy teściów a ponadto w ubiegłym roku jego żona zarabiała dobrze a ponieważ utraciła pracę mają oni okresowe trudności. Ponadto w marcu 2014r., żona pozwanego podjęła pracę na stażu. Powódka nie sprawuje już osobistej opieki nad dziećmi. Córka stron studiuje, zamieszkuje w O., utrzymuje się z alimentów od ojca a do matki przyjeżdża w gości natomiast syn stron związał się ze starszą od siebie kobietą i z nią zamieszkuje. Pozwanemu jest to wiadome z informacji od sąsiadów powodów ale również potwierdzają to rachunki za gaz, które wyraźnie uległy zmniejszeniu. Ponadto powódka J. B. jest współwłaścicielem domu w M.. Uprzednio powódka wraz z dziećmi i pozwanym razem tam zamieszkiwali, stąd też stwierdzenie, że nie ma tam warunków mieszkaniowych jest spowodowane chęcią dokuczania pozwanemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji Sąd Rejonowy wnikliwie i należycie przeprowadził postępowanie dowodowe. W ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie wydane przez Sąd pierwszej instancji zapadło na podstawie prawidłowo poczynionych ustaleń natury faktycznej i prawnej. Słusznie Sąd Rejonowy przypomniał, że obowiązek alimentacyjny byłych małżonków w przypadku orzeczenia rozwodu z winy jednego z nich określa art. 60 § 2 k.r.o., natomiast obowiązek alimentacyjny rodziców względem dzieci niezdolnych do samodzielnego utrzymania określają przepisy art. 133§1 k.r.o. i art. 135 § 1 i 2 k.r.o. Zgodnie z art. 135 § 1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Istotą sporu w niniejszej sprawie jest to czy w ramach dotąd ustalonego obowiązku alimentacyjnego wyrażonego w postaci świadczenia pieniężnego zasadne jest rozszerzenie obowiązku poprzez zapewnienie powodowi miejsca zamieszkania w lokalu położonym w G. przy Al. (...) z datą wsteczną, to jest poczynając od 20 kwietnia 2012r.

Prawo rodzinne i opiekuńcze przewiduje, że dopuszczalna jest każda postać świadczeń alimentacyjnych. Mogą to być świadczenia: pieniężne lub w naturze. Wybór formy świadczeń odpowiadać powinien celowi, jakiemu obowiązek ten służy i uwzględniać okoliczności konkretnego przypadku.

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, gdy małżonkowie i dzieci mieszkają razem, spełnienie ciężącego na rodzicach obowiązku utrzymania i wychowania dzieci polega zarówno na osobistych staraniach we wspólnym prowadzeniu gospodarstwa domowego jak i na uzyskiwaniu środków finansowych. Dopiero w rodzinach nie spełniających należycie swoich funkcji występuje problem wyboru postaci obowiązku alimentacyjnego.

Najbardziej rozpowszechnionym w praktyce sposobem określenia zakresu obowiązku alimentacyjnego jest świadczenie pieniężne, płatne okresowo, w wysokości oznaczonej kwotowo.

Jak wyżej wspomniano, dopuszczalne jest także wykonywanie obowiązku alimentacyjnego poprzez świadczenia w naturze, jeżeli sposób ten będzie skuteczniej zabezpieczał interesy uprawnionych i będzie także wygodny dla zobowiązanego. Decydować będą o tym każdorazowo okoliczności sprawy. Sposób ten może być stosowany w odniesieniu do członków najbliższej rodziny, np. względem współmałżonka i pozostających we wspólności dzieci. Polegać może także na osobistych staraniach przy ich wychowywaniu oraz na zapewnieniu mieszkania.

Orzeczenie sądu może polegać na wydaniu nakazu, aby zobowiązany udostępnił posiadany lokal mieszkalny bądź jego część (np. dom jednorodzinny żonie i dzieciom albo by przyjął do wspólnego domu oboje lub jedno z rodziców). Orzeczenie takie może również polegać na zobowiązaniu dostarczenia uprawnionym odpowiedniego lokalu mieszkalnego. O możliwości takiego rozstrzygnięcia decydować będą nie tylko warunki mieszkaniowe, ale także a może przede wszystkim, stan stosunków pomiędzy stronami, sprzyjający przebywaniu pod wspólnym dachem.

Rozwiązanie przyjęte w art. 135 § 2 k.r.o. pozwala na spełnienie świadczeń alimentacyjnych przez zobowiązanego, który dysponuje niewielkimi środkami pieniężnymi. Ma on możliwość wykonywania obowiązku w inny sposób niż przez dostarczenie środków pieniężnych dla uprawnionego. Należy podkreślić, że niedopuszczalne jest zmuszenie przez sąd zobowiązanego do spełnienia obowiązku alimentacyjnego w sposób wskazany w art. 135 § 2 k.r.o. (Uzasadnienie wyroku z dnia 13 grudnia 2000 r., III CKN 1412/00 -LEX nr 1211023).

Zdaniem Sądu Okręgowego niemożliwe jest żądanie obowiązku alimentacyjnego na rzecz powodów poprzez zmuszenie pozwanego do zapewnienia powodowi lokalu mieszkalnego wskazanego w pozwie. Tym bardziej, że lokal ten nie należy tylko do pozwanego, ale objęty jest współwłasnością z drugą żoną pozwanego i o ile powodowie mogą domagać się alimentacji od pozwanego, to żaden stosunek prawny nie łączy ich z drugą żoną pozwanego, w oparciu o którą ona miałaby alimentować powodów (tj. dzieci pozwanego z pierwszego małżeństwa i pierwszą żonę pozwanego). Ponadto w niniejszej sprawie sytuacja mieszkaniowa pozwanego jest tego typu, że on sam wraz z obecną rodziną (żoną, córką i pasierbicą) nie ma zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych i zmuszony jest wynajmować mieszkanie.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie. Ustalenia te należy podzielić. Sąd Rejonowy poczynił należyte ustalenia co do możliwości podwyższenia alimentów poprzez zapewnienie powodowi miejsca zamieszkania

w lokalu przy Al. (...). Dał temu wyraz w obszernym uzasadnieniu orzeczenia. Także należy mieć na względzie i to, co ustalił Sąd Rejonowy a mianowicie, że aktualnie dochody i możliwości pozwanego nie uzasadniają podwyższenia alimentów do kwoty żądanej. Podkreślić należy, że pozwany oprócz powodów ma jeszcze jedno dziecko na utrzymaniu. Stąd też nie jest możliwe podwyższenie alimentów poprzez zapewnienie lokalu mieszkalnego ani podwyższenie ich do żądanej kwoty, bowiem aktualna sytuacja nie pozwala na takie rozstrzygnięcie.

Podsumowując, wbrew zarzutowi zawartemu w apelacji Sąd Rejonowy nie dopuścił się błędów w zakresie stanu faktycznego ani oceny prawnej a zebrane dowody przeanalizował i należycie ocenił w ramach uprawnień wynikających z przepisu art.233§1 k.p.c.

Na marginesie zauważyć także należy, że przyszłościowo, o ile zmieni się sytuacja powodów uzasadniająca zmianę obowiązku alimentacyjnego, możliwe będzie dokonanie zmiany kwotowej tego obowiązku.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację jako nie mającą uzasadnionych podstaw (art.385 k.p.c.) a koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie zniósł (art. 100 k.p.c.).